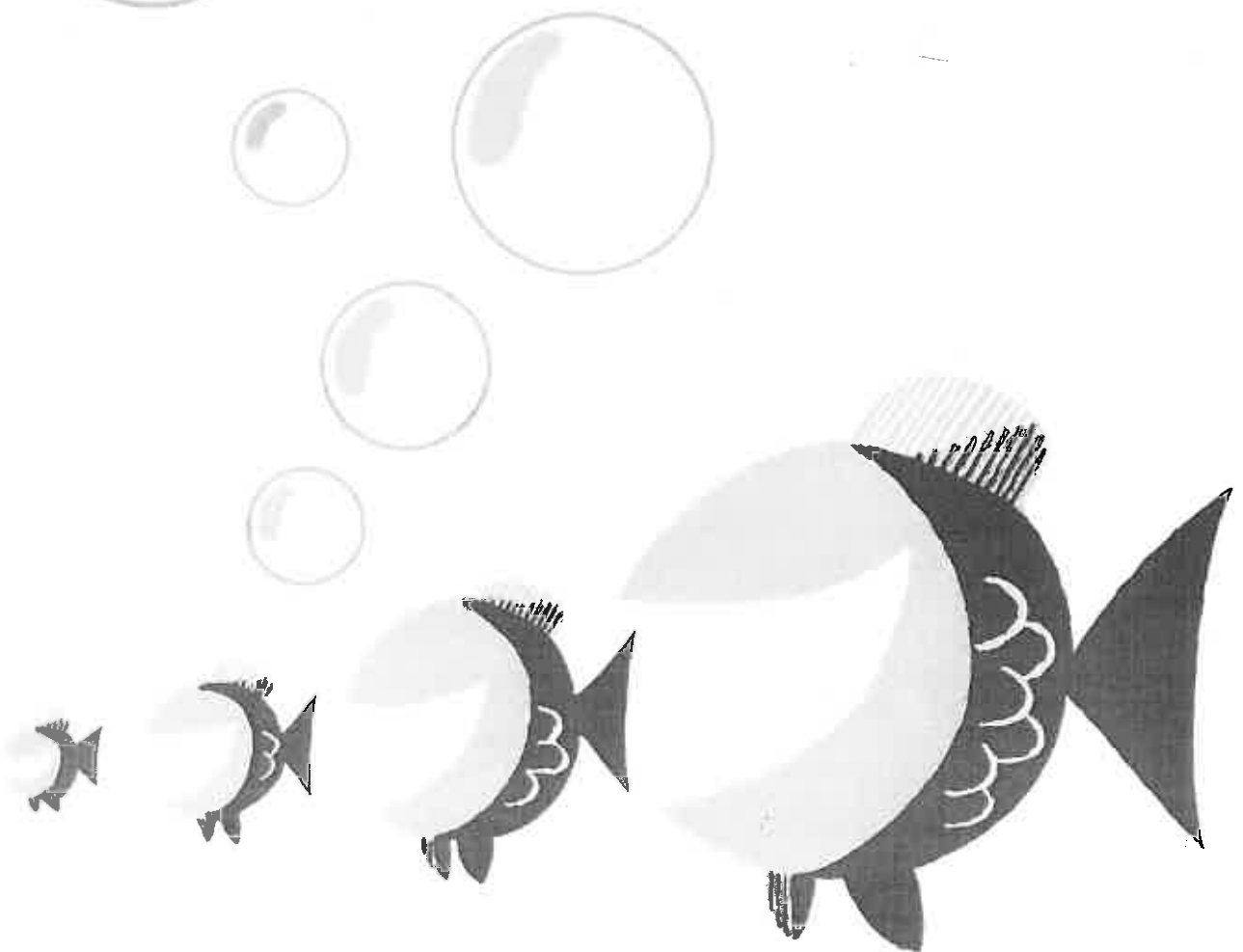

RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOS
KALANTUTKIMUSOSASTO

MONISTETTUJA JULKAISUJA

34
1985

RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOS
KALANTUTKIMUSOSASTO

MONISTETTUA JULKAISUJA

Toimittaja: Viljo Nylund. Toimitussihteerit: Marja-Liisa Koljonen, Petri Suuronen.

Julkaisun jakelusta päätetään kunkin numeron osalta erikseen.

Julkaisua koskevat tiedustelut osoitetaan Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kalantutkimusosaston kirjastolle, PL 193, 00131 Helsinki 13.

Monistettuja julkaisuja on jatkoa sarjalle: "Maataloushallituksen kalataloudellinen tutkimustoimisto. Monistettuja julkaisuja". Kalantutkimusosaston muut julkaisusarjat ovat "Finnish Fisheries Research", "Suomen kalatalous", "Tiedonantoja" ja "Meddelanden".

Redaktör: Viljo Nylund. Redaktionssekreterare: Marja-Liisa Koljonen, Petri Suuronen.

Publikationens distribuering fastställs skilt för varje nummer.

Förfrågningar angående tidskriften riktas till bibliotekarien, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, fiskeriforskningsavdelningen, PB 193, 00131 Helsingfors 13.

Tidskriften är fortsättning på "Maataloushallituksen kalataloudellinen tutkimustoimisto. Monistettuja julkaisuja". Övriga publikationsserier från fiskeriforskningsavdelningen är "Finnish Fisheries Research", "Suomen kalatalous", "Tiedonantoja" och "Meddelanden".

RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOS, KALANTUTKIMUSOSASTO

MONISTETTUJA JULKAISUJA

No 34

1985

KALASTUS JA KALANSAALIIN ALUEELLINEN
JAKAUTUMINEN INARIJÄRVELLÄ VUONNA 1979
KALASTUS INARIJÄRVELLÄ VUONNA 1980 JA KALAS-
TUKSEN JA KALANSAALIIN KEHITTYMINEN
KALASTUS INARIJÄRVELLÄ VUONNA 1980 JA VIRKISTYS-
KALASTUKSEN TALOUDELLISESTA MERKITYKSESTÄ
KALASTUS INARIJÄRVELLÄ VUONNA 1982

Ahti Mutenia

LOKAN JA PORTTIPAHDAN TEKOJÄRVEN
KALAVAROJEN HYÖDYNTÄMINEN

Ahti Mutenia ja Heikki Oksman

HELSINKI 1985

ISBN 951-9092-54-4
ISSN 0358-4623
Helsinki 1985
Yliopistopaino

KALASTUS INARIJÄRVELLÄ VUONNA 1981 JA VIRKISTYSKALASTUKSEN
TALOUDELLISESTA MERKITYKSESTÄ

Ahti Mutenia

SISÄLLYS

	sivu
1. JOHDANTO	38
2. KALASTAJAT	38
3. KALASTUSALUEET	39
4. KALANSAALIIT	41
5. KALASTUKSEN MERKITYS	42
6. INARIJÄRVEN VIRKISTYSKALASTUKSEN MERKITYKSESTÄ MATKAILU- JA PALVELUELINKEINOILLE	45
6.1. Yleistä	45
6.2. Menetelmät ja aineisto	46
6.3. Selvitysalueen kuvaus	47
6.4. Tulokset	47

1. Johdanto

Inarijärven voimataloudellisen säännöstelyn aikana kalastus ja kalansaaliit ovat voimakkaasti taantuneet. Säännöstelystä annetun korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 27.11.1975 mukaan on päätöksessä esitettyjen hoitotoimenpiteiden vaikutusta tarkkailtava asianmukaisesti. Tarkkailun toteuttamiseksi selvitetään mm. vuotuiset kalansaaliit Inarijärvestä. Tämä vuoden 1981 saalisselvitys kuuluu osaltaan Inarijärven kalakantojen hoidon tarkkailuvelvoitteeseen. Paikkakuntalaisten saalis selvitettiin tarkkailututkimuksessa kootun kalastajaluettelon mukaan täydennettynä metsähallinnon kalastuslupan vuodelle 1981 lunastaneilla henkilöillä. Saalisselvitys toteutettiin postitiedusteluna yksinkertaista lomaketta käyttäen. Kirjanpitokalastajien saalis laskettiin saaliskirjoista. Sevettijärven koltta-alueen kalastajat on haastateltu henkilökohtaisesti. Ulkokuntalaisten virkistyskalastajien saalis selvitettiin postitiedusteluna metsähallinnon myymien kalastuslupien osoitetietojen perusteella. Lisäksi selvitettiin virkistyskalastuksen merkitystä alueen matkailu- ja palveluelinkeinoille. Selvityksen lopussa tarkastellaan ammattikalastuksen merkitystä Inarijärvellä.

2. Kalastajat

Kalastustiedustelu postitettiin 394 paikalliselle kalastajalle laaditun luettelon mukaan ja 146 inarilaiselle, jotka olivat lunastaneet metsähallinnon kalastuslupan vuodelle 1981. Tiedusteluun saatiin vastaukset 448 kalastajalta, joista 350 ilmoitti kalastaneensa Inarijärvessä vuonna 1981 (taulukko 1). Kalastusta ei ollut harjoittanut 98 ruokakuntaa kyseisenä vuonna. Kirjanpitokalastajien (21) saalis laskettiin saaliskirjoista ja lisäksi haastatettiin 13 koltta-alueen ruokakuntaa, jotka kalastavat Inarijärvellä.

Taulukko 1. Kalastajien (ruokakuntien) ja postitettujen saalistiedustelujen määrä sekä tiedustelujen vastausprosentti vuoden 1981 saalisselvityksessä Inarijärvellä.

Kalastajaryhmä	Kalastajien määrä	Saalistiedusteluja postitettu	Vastausprosentti
Inarin kunnan asukkaat	544 1)	540	83
Ulkokuntalaiset virkistyskalastajat	1 847 2)		68

1) ruokakuntien määrä

2) kalastuslupa henkilökohtainen

Paikalliset kalastajat jaettiin ammatti- ja kotitarvekalastajiin saaliin määrän ja kalan myynnin perusteella. Ammattimaisiksi kalastajiksi on luokiteltu henkilöt, joiden saalis oli yli 500 kg tai jotka ovat myyneet kalaa yli 200 kg. Saalistiedusteluihin ja haastatteluihin vastanneista 350 ruokakunnasta 33 kalasti ammattimaisesti ja 317 oli kotitarvekalastajia. Ulkokuntalaiset virkistyskalastajat lunastivat metsähallitukselta 1847 virkistyskalastuslupaa, joista kertyi lupatuloja 52 000 mk. Kalastustiedustelu postitettiin joka kolmannelle luvan lunastaneelle virkistyskalastajalle satunnaisotannalla. Tiedustelun palautusprosentti kohosi varsin korkeaksi, 68 % ja virkistyskalastustiedustelun kattavuus oli siten 22 % myydyistä luvista (taulukko 1).

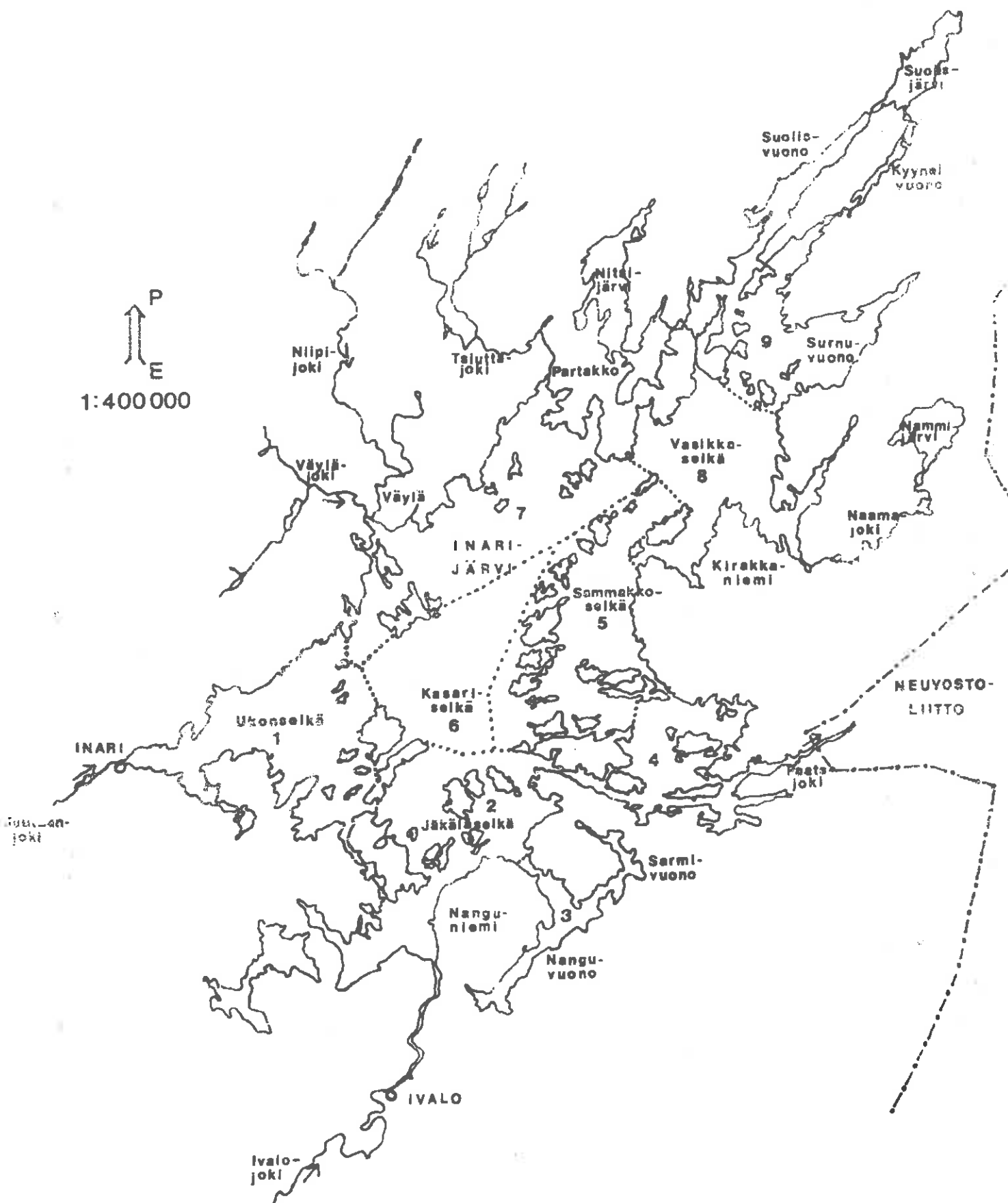
Lisäksi Inarijärvellä kalastaa n. 160 loma-asunnon asukkaat, joiden saalisselvitys jäi tämän selvityksen ulkopuolelle. Kuitenkin huomattava osa lomamökkien asukkaista voi kalastaa ainoastaan em. metsähallinnon virkistyskalastusluvalla. Vuoden 1977 kalastusselvityksen mukaan kiinteistössä asui 380 tilapäisesti kalastavaa henkilöä. Eri kalastajaryhmät yhteenlaskien Inarijärvellä kalasti vuonna 1981 yhteensä n. 2 800 henkilöä (taulukko 2).

Taulukko 2. Kalastajien lukumäärä kalastajaryhmittäin Inarijärvellä vuonna 1981.

Kalastajaryhmä	Kalastaneita henkilöitä	Ruokakuntia
Ammattikalastajat		38
Kotitarvekalastajat		384
Virkistyskalastajat	1 847	
Loma-asukkaat	380 (v. 1977)	

3. Kalastusalueet

Inarijärvi on jaettu yhdeksään eri osa-alueeseen kalastuspaineen selvittämiseksi alueittain (kuva 1). Kunkin osa-alueen pinta-ala ja osa-alueilla kalastaneiden inarilaisten määrä on esitetty taulukossa 3. Eniten kalastetaan Jäkäläselän alueella (alue 2). Vähäisintä kalastus on järven itä- ja pohjoisosissa.

Kuva 1. Inarijärvi ja sen osa-alueet

Taulukko 3. Inarijärven osa-alueet ja niiden pinta-alat sekä eri osa-alueilla kalastaneiden Inarin kunnan asukkaiden määrä (%) vuonna 1981.

Osa-alue no	Pinta-ala ha	Kalastaneiden määrä (%)
1	13 400	16
2	11 400	27
3	3 300	6
4	8 200	7
5	14 600	16
6	7 400	10
7	21 300	7
8	13 200	6
9	12 200	5
	105 000	100

4. Kalansaaliit

Inarijärven ammatti-, kotitarve- ja virkistyskalastuksen saalis vuonna 1981 oli 85 tonnia ja keskimääräinen hehtaarisaaalis 0,8 kg/ha. Saalis jakaantui eri kalastajaryhmien kesken taulukon 4. mukaisesti. Inarin-kuntalaisten osuus saaliista oli 91 % ja ulkokuntalaisten virkistyskalastajien osuus 9 %.

Taulukko 4. Ammatti-, kotitarve- ja virkistyskalastajien saalis ja keskimääräinen hehtaarisaaalis Inarijärvestä vuonna 1981.

Kalastajaryhmä	Saalis (kg)	% koko saaliista	Saalis kg/ha
Ammatti- ja kotitarvekalastus	77 200	91	0,74
Virkistyskalastus	7 260	9	0,07
	84 460		

Saaliista oli siikaa 42 % eli 35,6 tonnia. Aikaisemmin siian osuus saaliissa ei ole ollut niin alhainen kuin vuonna 1981. Järvi-taimenta ja harmaanieriää oli saaliissa suunnilleen saman verran (10 % saaliista). Järvilohen saaliin kasvu jatkui edelleen. Vuonna 1981 järvilohtha saatiin saaliiksi 1 500 kg. Kokonaisuudessaan

merkitys on kuitenkin vähäinen, ainoastaan 2 % saaliista. Eri kalalajien osuus paikkakuntalaisten ja ulkokuntalaisten saaliissa on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Eri kalalajien saaliit (kg) ja niiden suhteelliset osuudet (%) paikallisten kalastajien ja ulkokuntalaisten virkistyskalastajien saaliissa Inarijärvellä vuonna 1981.

Kalalaji	Paikkakuntalaiset		Ulkokuntalaiset		Yhteensä	
	kg	%	kg	%	kg	%
Järvitaimen	7 190	9	1 400	19	8 590	10
Harmaanieriä	8 230	11	560	8	8 790	10
Nieriät	3 650	5	530	7	4 180	5
Järvilohi	1 340	2	150	2	1 490	2
Siika	35 200	46	380	5	35 580	42
Harjus	3 220	4	1 980	27	5 200	6
Hauki	4 790	6	750	11	5 540	7
Ahven	4 830	6	1 450	20	6 280	8
Reeska	3 700	5	40	1	3 740	4
Made	5 070	6	10	0	5 080	6
	77 220		7 250		84 470	

Paikkakuntalaisten saaliissa oli eniten siikaa (46 %). Seuraavana tulevat harmaanieriä ja järvitaimen (11 ja 9 %). Virkistyskalastajien tärkeimmät saalislajit olivat harjus, ahven ja järvitaimen. Virkistyskalastajien saaliissa oli lohensukuaisia petokaloja yli kolmasosa (36 %). Paikallisen väestön saaliissa näitä lajeja oli 27 %. Erot saaliin rakenteessa johtuvat erilaisista kalastustavoista (verkkokalastus, viehekalastus). Virkistyskalastajien osuus koko saaliista oli 8,6 % ja lohensukuisten petokalojen saaliista 11,5 %. Lohensukuisten petokalojen osuus kokosaaliista oli huomattavan korkea 27,3 %.

5. Kalastuksen merkitys

Inarijärvellä kalasti vuonna 1981 38 ammattimaista kalastajaa, joiden saalis oli vähintään 500 kg tai jotka olivat myyneet kalaa yli 200 kg. Kalastustiedustelussa selvitettiin myydyn kalan määrä kalalajeittain ja eri lajeista saatu keskimääräinen kilohinta. Annettujen vastausten perusteella Inarijärven kalaa myytiin yhteensä 22 tonnia (taulukko 6). Kalansaaliista myytiin 28 % ja omassa taloudessa käytettiin 72 %. Myydystä kalasta oli 72 % siikaa ja lohensukuaisia petokaloja 23 %. Harmaanieriää myytiin 2,5 tonnia ja taimenta 1,7 tonnia.

Taulukko 6. Inarijärvestä pyydystetyn kalan myynti (kg) ja keskimääräinen kilohinta (mk) kalalajeittain vuonna 1981.

Kalalaji	Myydyn kalan määrä kg	määrä %	Keskimääräinen kilohinta (mk)
Järvitaimen	1 650	7,6	31,4
Harmaanieriä	2 480	11,4	25,1
Isonieriä	700	3,2	27,2
Pikkunieriä	170	0,8	17,1
Järvilohi	160	0,7	24,5
Harjus	260	1,2	9,9
Siika	15 030	69,2	15,5
Reeska	700	3,2	7,1
Hauki	310	1,4	7,3
Ahven	190	0,9	5,1
Made	110	0,5	8,0
Yhteensä	21 760	100,0	

Korkein kilohinta maksettiin Inarijärven taimenesta 31,40 mk/kg. Harmaanieriän, jota myytiin enemmän kuin taimenta, keskimääräinen kilohinta oli 25,10 mk/kg. Taimenta alhaisempi kilohinta johtuu harmaanieriän pienemmästä saaliskoosta ja mm. lajin huonommasta arvostuksesta. Tärkeimmän lajin, siian keskihinta oli 15,50 mk/kg (taulukko 6). Edellä mainittujen kalastajahintojen mukaan laskien Inarijärven kalaa myytiin 0,4 milj. markan arvosta ja koko saaliin arvo oli 1,3 milj. markkaa (taulukko 7). Koska kalan vähittäishinta on keskimäärin 48 % korkeampi kuin ammattikalastajien saama hinta oli Inarijärven kokonaissaaliin arvo vuonna 1981 kalan vähittäishinnan mukaan laskien 1,9 milj. markan luokkaa.

Taulukko 7. Inarijärven kalansaaliin arvo ja myydyin kalan arvo (mk) kalastajahinnan mukaan kalalajeittain vuonna 1981.

Kalalaji	Koko saaliin arvo (mk)	Myydyn kalan arvo (mk)
Järvitaimen	225 800	51 700
Harmaanieriä	206 500	62 200
Isonieriä	70 800	19 100
Pikkunieriä	17 900	2 800
Järvilohi	32 800	4 000
Harjus	31 900	2 600
Siika	545 500	233 000
Reeska	26 300	5 000
Hauki	34 900	2 300
Ahven	24 700	1 000
Made	40 500	900
Yhteensä	1 257 600	384 600

Siikasaaliin arvo oli 44 % koko saaliin arvosta, taimensaaliin arvo 18 % ja harmaanieriäsaaliin arvo 16 % koko saaliin arvosta. Lohensukuisten petokalojen osuus koko saaliin arvosta oli yli 40 %. Myydyin kalan arvosta oli 61 % siikaa, 13 % taimenta ja 16 % harmaanieriää ja lohensukuisia petokaloja yhteensä 36 %. Tämä osoittaa, että ammattimainen kalastus perustuu pääasiassa siiasta saatavaan tuloon.

Inarijärven siikasaalis, siian suhteellinen osuus saaliissa ja myydyin kalan määrä vuosina 1977-81 on esitetty seuraavassa yhdistelmässä:

Vuosi	Siikasaalis (kg)	Siian osuus saaliissa (%)	Myydyn kalan määrä (kg)
1977	70 470	68,3	33 010
1978	59 000	63,2	28 110
1979	65 540	60,5	36 980
1980	58 280	51,6	35 960
1981	35 580	42,0	21 760

Vuonna 1981 siikasaalis putosi yli 30 %:lla edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla siian suhteellinen osuus saaliissa laski 42 %:iin. Samanaikaisesti ammattimaisen kalastuksen saaliit putosivat ja myydyin kalan määrä laski lähes 40 % edelliseen vuoteen 1980 verrattuna.

Siikasaaliin lasku on merkittävästi heikentänyt ammattikalastuksen taloudellista tulosta vuonna 1981.

Tuoreen kalan käsittelystä 15.10.1979 voimaan astunut asetus määrää, että kalansaalis on jäitettävä 15.5. - 15.10. välisenä aikana. Jäitämispakko on tuntuva ongelma, koska jäähilekoneita ei ole Inarissa käytössä eikä luonnonjäättä saa asetuksen mukaan käyttää. Kala on tuotava Inarijärveltä kauppaan suolattuna. Suolakalan menekki on heikko ja kalan laatu kärsii pitkissä kuljetuksissa normaalilämpötilassa. Tuoreen Inarijärven kalan kysyntä on hyvä ja kalan tarjonta on kysyntään nähden ainakin vilkkaampien matkailukausien aikana riittämätön. Hyvästä arvostuksesta johtuen Inarijärven kalan hinta on ollut perinteisesti korkealla ja hintataso vakaa.

Ammattikalastuksen edellytyksiä Inarijärvellä olisi ruvettava parantamaan kalan vastaanottoa ja keräilyä kehittämällä. Inarijärven kalansaaliin vastaanoton suunnittelu kuuluu lähinnä Inarin kunnan elinkeinojen kehittämistoimintaan.

6. Inarijärven virkistyskalastuksen merkityksestä matkailu- ja palveluelinkeinoille

6.1. Yleistä

Monet ihmiset viettävät vapaa-aikojaan matkustellen muualla kuin vakinaisella asuinpaikoillaan. Matkailukohteen valinnassa on tärkeintä ns. matkailullinen vetovoima, sen kiinnostavuus lomanviettopaikkana. Vetovoiman suuruus riippuu kohdealueen luonnon ja kulttuurin ominaisuuksista sekä saatavista palveluista. Lapin läänin kunnista Inarin kunta kiinnostaa matkailijoita eniten monipuolisen luontonsa ja sen mahdollistamien toimintojen, kuten retkeilyn, kalastuksen ja metsästyksen vuoksi. Inarin kunta on luokiteltu ns. A-luokan matkailukeskukseksi. Inarijärven tuntumassa oleva Ivalon taajama on matkailun aluekeskus ja Inari on matkailun palvelukeskus.

Selvitysten mukaan noin puolet Lappiin lomamatkalle tulevista retkeilee, kalastaa tai metsästää. Monipuolinen kalastusmahdollisuus on siis tärkeä Inarin kunnan matkailullisen vetovoiman elementti.

Yhteistyössä Lapin läänin kalataloussuunnittelun kanssa tehdyn selvityksen tarkoituksena oli arvioida Inarijärven virkistyskalastajien kuntaan tuomien tulojen suuruutta ja niiden jakaantumista. (LOVIKKA ym. julkaisematon). Virkistyskalastajat kuten muutkin matkailijat käyttävät rahaa erilaisten tavaroiden ja palvelusten ostoon, ruokailuun ja majoittumiseen välittömästi kalastukseen liittyvien kulujen lisäksi. Virkistyskalastuksen tulovaikutusten selvittäminen luo osaltaan pohjaa Inarijärven kalataloudellisen käytön kehittämislle.

6.2. Menetelmät ja aineisto

Inarijärvelle lunastettiin vuonna 1981 yhteensä 1 850 virkistyskalastuslupaa. Selvitys tehtiin otantatutkimuksena. Tutkimuksen perusjoukkona olivat em. luvan lunastaneet virkistyskalastajat. Näistä joka kolmannelle henkilölle lähetettiin saalistiedustelun ohella kyselylomake, jossa tiedusteltiin kalastusmatkan aikaista rahan käyttöä (liite 1). Otoksen suuruus, vastausprosentti ja hylättyjen vastausten määrä ilmenevät taulukosta 8.

Taulukko 8. Inarijärven virkistyskalastuksen tulovaikutusselvityksen otoksen koko v. 1981.

Lunastettuja lupia (kpl)	1 850
Lähetettyjä tiedusteluja (kpl)	602
Tiedustelun kattavuus (%)	33
Palautettuja tiedusteluja (kpl)	303
Palautusprosentti	50
Hylättyjä vastauksia	6

Otoksesta saatujen rahankäyttötietojen perusteella arvioitiin kaikkien Inarijärvelle luvan lunastaneiden virkistyskalastajien kuntaan tuomien tulojen keskiarvo ja keskiarvon keskivirhe tuloluokittain. Selvityksestä ilmenee siis, miten paljon eri tarkoituksiin käytetyt rahamäärät poikkesivat tuloluokan keskiarvosta sekä keskiarvon luotettavuus. Kunkin kysymyksen ilmoittamaan tarkoitukseen rahoja käyttäneiden virkistyskalastajien prosentuaalisen määrän perusteella laskettiin korjauskerroin, jonka avulla arvioitiin kaikkien luvan lunastaneiden käyttämät varat tuloryhmittäin. Tämä rahamäärä saatiin

kertomalla otoskeskiarvo (jonka oletetaan olevan myös perusjoukon keskiarvo) korjauskertoimella. Selvityksessä saatujen tietojen perusteella arvioitiin kuntaan tuleva ns. välitön matkailutulo. Lisäksi kunnissa kertyy myös ns. välillistä matkailutuloa. Tähän kuuluvia ovat tulot, joita eräät yritykset (esim. vähittäiskauppa, siivousyritykset jne.) saavat myydessään matkailusta välitöntä tuloa saaville yrityksille tavaroita ja palveluja.

6.3. Selvitysalueen kuvaus

Inarijärven virkistyskalastusalueeseen kuuluvat kaikki valtion omistamat vedet eräitä pieniä rauhoitusalueita lukuunottamatta. Inarin hoitoalue ja eräät matkailuyritykset myyvät alueelle kalastuslupia. Vuonna 1981 luvat maksoivat 10 mk/vrk ja 30 mk/vk. Kalastettaessa liikkuvasta moottoriveneestä lisämaksu on 3 mk/vrk, 10 mk/vk ja 20 mk/kesä. Inarijärvelle myydään myös talviongintalupia. Inarijärvi on metsähallinnon suosituin virkistyskalastusalue Lapin läänissä Lätäsenon ohella.

Inarijärven virkistyskalastusalue on etenkin eteläosistaan helposti saavutettavissa sekä yksityisillä että yleisillä kulkuneuvoilla. Matkailijoiden tarvitsemat palvelut ovat alueella monipuoliset. Kalastukseen liittyviä erityispalveluja (venevuokraus, venekuljetus ym.) voi Inarijärvellä myös ostaa.

6.4. Tulokset

Yli 85 % Inarijärven virkistyskalastajista tulee Lapin läänin ulkopuolelta. Etelä-Suomalaisten kalastajien määrä on kasvanut 1970-luvulta 1980-luvulle tultaessa. Suurin osa (97 %) Lapin läänin virkistyskalastajista tulee omalla autolla. Myös muualta tulevat käyttävät yleisesti matkaan omaa autoa. Vain noin 10 % kalastajista tulee julkisilla kulkuneuvoilla. Matkakustannukset Lapin läänistä tulevien osalta ovat keskimäärin 575 mk. Muualta Suomesta tulevien kalastajien matkakulut ovat lähes kaksinkertaiset (keskimäärin 1 122 mk).

Virkistyskalastajien lunastamien lupien keskimääräinen kesto-aika on Inarijärvellä perinteisesti pitkä. Yhden vuorokauden lupia oli koko lupamäärästä vain 15 %. Tyypillistä Inarijärven virkistyskalastuksessa oli runsas toistuvuus. Lähes 40 % Etelä-Suomen kalastajista oli Inarilla kalassa 2 - 5 kertaa ja peräti 13 % yli 10 kertaa. Ensikertalaisia kalastajista oli 39 %. Kalastusmahdollisuuden merkitys kunnan tulon kannalta oli luvan lunastaneille varsin suuri. Lähes kaksi kolmannesta kalastajista piti kalastusmahdollisuutta ehdottomana tai tärkeänä. Noin 10 % ilmoitti kalastusmahdollisuuden merkityksettömäksi.

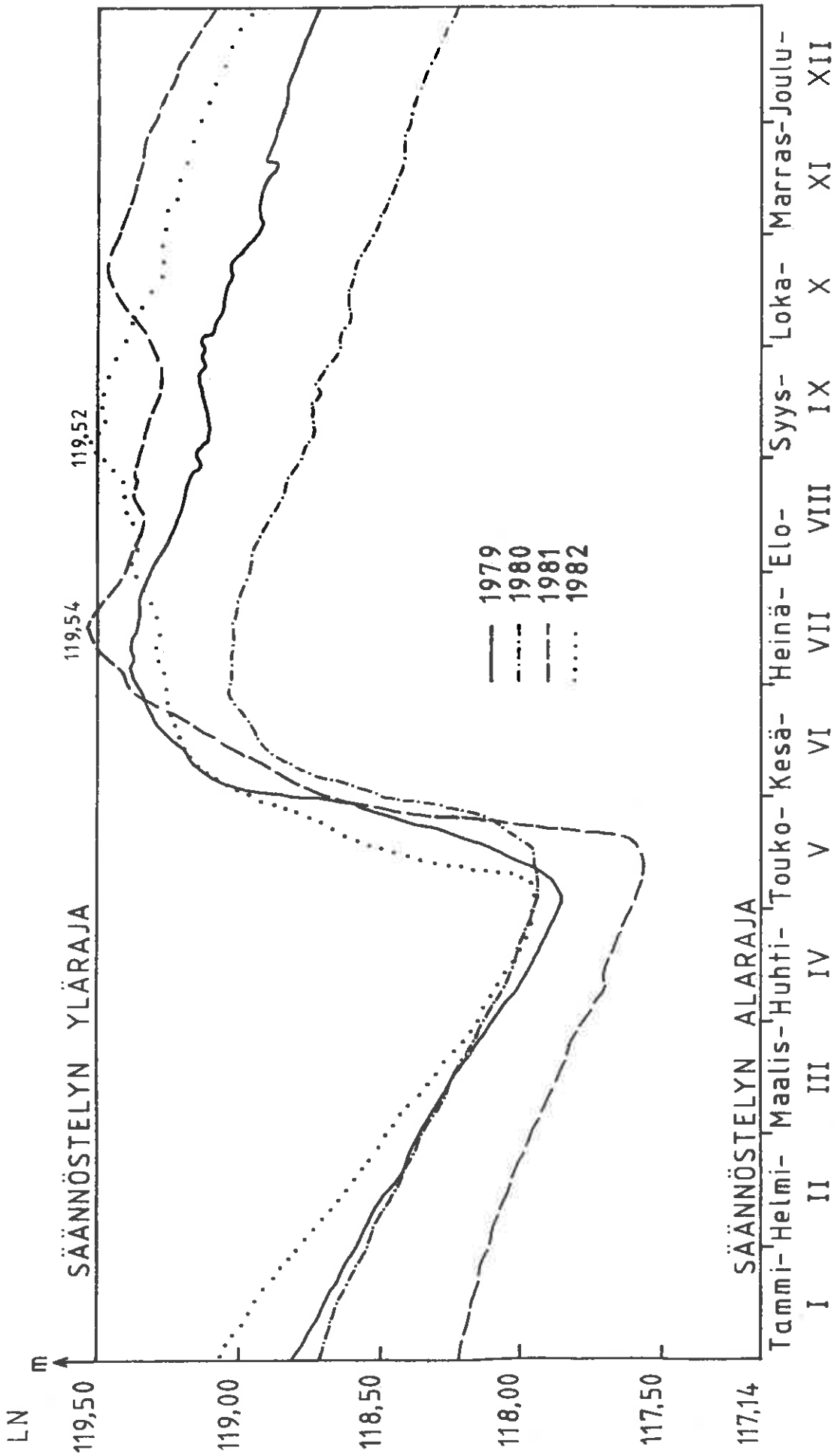
Virkistyskalastuksen tulovaikutukset

Inarijärvi on Inarin kunnan merkittävin virkistyskalastusalue. Lupia järvelle ostettiin vuonna 1981 yhteensä 1 847 kpl. Inarijärvellä kalastaneiden tuoma välitön matkailutulo oli n. 1 450 000 mk. Yhtä lupaa kohti tuloa kertyi 785 mk. Tästä summasta valtaosa käytettiin erilaisten ostosten tekoon. Elintarvikkeita virkistyskalastajat hankkivat 460 000 markalla (48 % kaikkien ostosten arvosta). Muiden tavaroiden ja palvelusten ostoon käytettiin rahaa 420 000 mk (44 %). Pääasiassa kalastusvälineisiin virkistyskalastajat käyttivät 76 000 mk (8 %). Kaikki ostokset yhteensä muodostivat 66 % tuloerän välittömästä matkailutulosta.

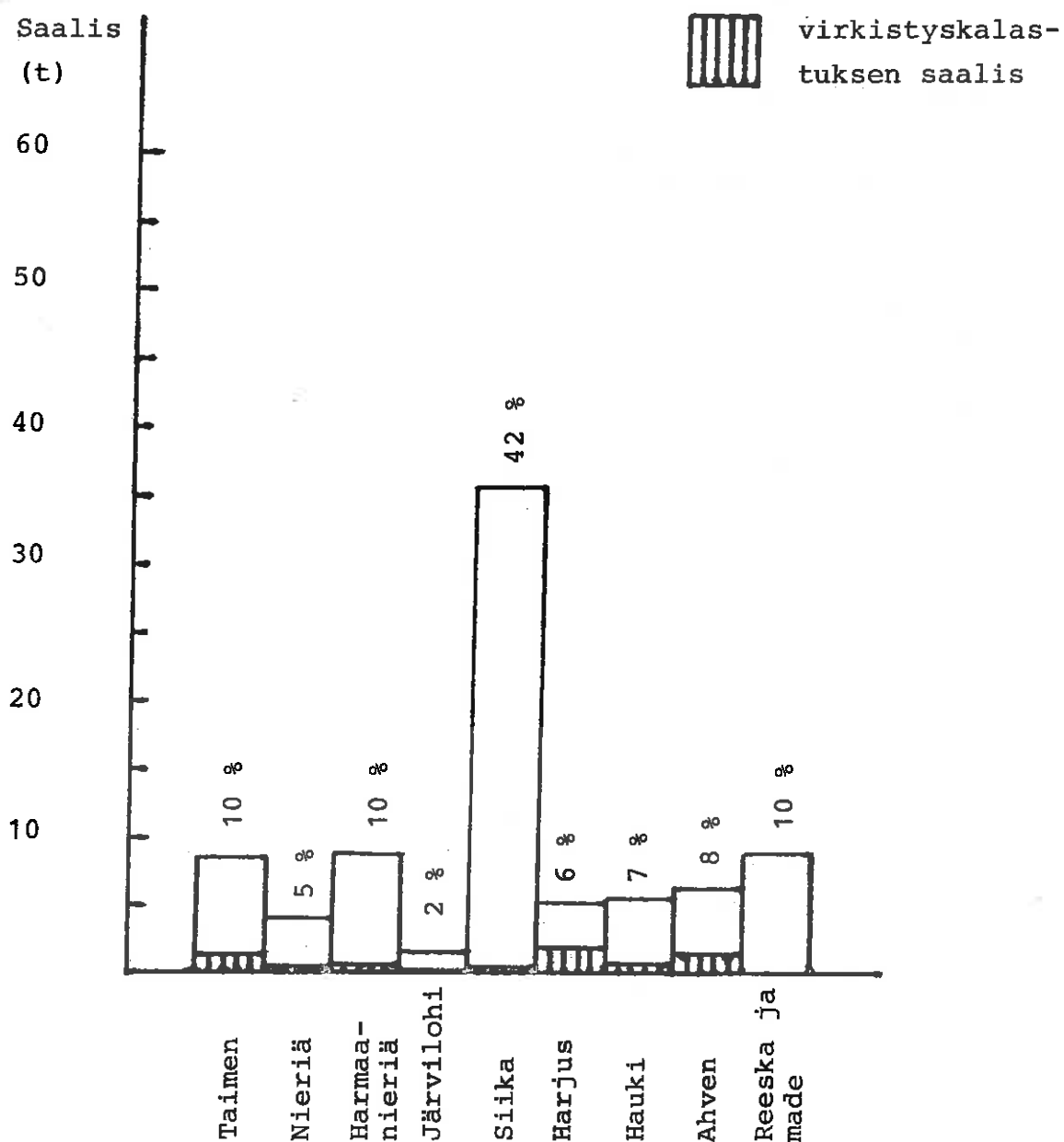
Yli puolet Inarijärvellä kalastaneista yöpyi teltassa, autiotuvassa jne. ilmaiseksi. Maksullisesti majoittuneet toivat Inarin kunnan matkailuyrityksille tuloja 160 000 mk (11 %). Virkistyskalastajat ruokailivat baareissa ja ravintoloissa 200 000 mk arvosta (14 % matkailutulosta). Venevuokria maksettiin ja soutupalveluita ostettiin 74 000 mk arvosta (5 %). Kalastuslupiin käytettiin lähes 65 000 mk, joka on kuitenkin vain 4 % koko matkailutulosta.

Kehitysaluerahaston Lapin matkailun kehittämisohjelman mukaan välitön matkailutulo Lapin läänissä v. 1981 oli vähintään 500 milj. markkaa. Majoitus-ravitsemustoiminnan osuus tästä on 48 %, kaupan osuus 48 % ja muun toiminnan osuus 4 %. Inarijärven virkistyskalastuksen tulo-vaikutukset poikkeavat Keran tiedoista. Selvityksen mukaan majoituksen ja ravitsemuksen osuus on 25 % ja kaupan osuus 66 % ja muun 9 %. Virkistyskalastajat käyttävät siten muita matkailijoita vähemmän maksullisia majoitus- ja ravitsemuspalveluita. Yli puolet kalastajista yöpyi ilmaiseksi luonnossa (teltta, matkailuperävaunu, autiotupa). Kaupan prosenttiosuus nousee suureksi, koska kalastajat käyttävät runsaasti rahaa elintarvikeostoihin. He valmistavat itse ateriansa kalastusalueella. Kaupan osuutta nostavat vielä kalastusvälineostot. Muilla matkailijaryhmillä ei tällaisia kuluja ole. Myös erikois-palvelun (venevuokraus, venekuljetus, lupamaksut) kustannukset koskevat vain kalastusmatkailijoita.

Suurin osa Inarijärvelle luvan lunastaneista on tullut pääasiassa kalastamaan. Johtopäätöstä tukee myös yhden vuorokauden lupien osuus kaikista luvista n. 15 %. Erilaisiin ostoksiin, majoitukseen ja ruokailuun kalastajat käyttivät runsaasti rahaa lähinnä palvelujen hyvän saatavuuden ja pitkän paikallaoloajan vuoksi. Inarijärven virkistyskalastajien Inarin kuntaan tuoma välitön matkailutulo arvioitiin lähes 1,5 milj. mk vuonna 1981.

Veden säännöstely Inarijärvenässä vuosina 1979 - 1982.

Inarin kunnan asukkaiden ja ulkokuntalaisten virkestyskalastajien saalis kalalajeittain Inarijärvestä vuonna 1981

**RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOS,
KALANTUTKIMUSOSASTO**

MONISTETTUJA JULKAISUJA

- No 18. KOLJONEN, M—L.: Ihmisen toiminnan vaikutus lohen perinnölliseen rakenteeseen. Helsinki 1984. 39 s.
- No 19. KEINÄNEN, A.; Konneveden kalasto ja kalastus vuosina 1969—1970. Helsinki 1984. 55 s.
- No 20. PRUUKI, V.; Peledsiian (*Coregonus peled* (Gmelin)) ja planktonsiian (*Coregonus muksun* (Pallas)) kantojen arviointi ja istutusten kannattavuus kahdessa eteläsuomalaisessa pienjärvessä. Helsinki 1984. 55 s.
- No 21. Suunnitelma Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kalantutkimusosaston toiminnaksi vuodelle 1984. Helsinki 1984. 150 s.
- No 22. NIEMELÄ, E. ja NIEMELÄ, M.: Ulkopaikkakuntalaisten virkistyskalastus Tenojoen kalastusalueella Suomen puolella vuosina 1981 ja 1982. Helsinki 1984. 70 s.
- No 23. VUORINEN, P.J., VUORINEN, M., NYHOLM, K., SOIVIO, A. ja OIKARI, A.: Fysiologisten menetelmien soveltaminen kalataloudellisten vahinkojen ja haittojen määrittämiseen. 1—34.
VUORINEN, P.J., VUORINEN, M. ja NYHOLM, K.: Vesistöihin joutuvien aineiden haitallisista vaikutuksista kaloihin ja vaikutusten tutkimusmenetelmistä. 35—118.
OIKARI, A., SOIVIO, A., VUORINEN, M., VUORINEN, P.J. ja NYHOLM, K.: Metsäteollisuuden jätevesistä ja jätevesikomponenteista sekä niiden vaikutuksista kaloihin. 119—192.
VUORINEN, P.J.: Rautaruukki Oy:n Rautavaaran kaivoksen jätevesien vaikutuksesta taimenen alkionkehitykseen ja poikasiin. 193—206. Helsinki 1984.
- No 24. MUTENIA, A.: Kaamasjoen kalatalousselvitys kalastuksen ja kalakantojen hoidon suunnittelua varten. Helsinki 1984. 62 s.
- No 25. TUUNAINEN, P., NYLANDER, E., ALAPASSI, T. ja AIKIO, V.: Kalastus ja kalakannat Tornionjoen vesistöissä. Helsinki 1984. 86 s.
- No 26. PARTANEN, H.: Kotitalouksien kalankäyttö Kainuussa. 1—94.
PARTANEN, H.: Suurtaloudet kalanmarkkinointijärjestelmässä. 95—151. Helsinki 1984.
- No 27. TUUNAINEN, P., NYLANDER, E., KITTI, J. ja VALKEAPÄÄ, L.: Kalastus Inarissa, Utsjoella ja Enontekiöllä. 1—101.
SIPPONEN, M.: Sevettijärven kolttien kalastusolot vuonna 1974. 103—184.
MUTENIA, A. ja TUUNAINEN, P.: Virkistyskalastusselvitys metsähallinnon Perä-Pohjolan piirikunnassa vuonna 1979. 185—220.
SARJAMO, H.: Enontekiön vesien kalastus ja kalakannat. 221—256. Helsinki 1984.
- No 28. HEIKINHEIMO-SCHMID, O., PURSIAINEN, M., WESTMAN, K. and TUUNAINEN, P.: Country Report of Finland for the Intersessional Period of the European Inland Fisheries Advisory Commission (EIFAC) 1982—1984. Helsinki 1984. 51 pp.
- No 29. VIITANEN, M., NIEMINEN, M. ja ROSBERG, T.: Ammattimaisesti kalastetun kalan käyttö teollisuudessa. Helsinki 1984. 90 s.
- No 30. SUMARI, O., SIITONEN, L. ja LINDER, D.: Valtakunnallinen kirjolohen rodunjalostusohjelma. Helsinki 1984. 82 s.
- No 31. Valtion kalanviljelyn VI neuvottelupäivät 30.—31.3.1982 Kuopiossa. Toim. A. Vihervuori. Helsinki 1985. 120 s.
- No 32. PRUUKI, V., ANTTINEN, P. ja AHVONEN, A.: Tornion-Muonionjoen vesistön kalataloustutkimus. Helsinki 1985. 238 s.
- No 33. HILDÉN, M., LEHTONEN, H., IKONEN, E. ja SALOJÄRVI, K.: Tutkimusmenetelmät kalataloudellisessa velvoitetarkkailussa. 1—187.
PERSSON, P.-E.: Kalojen aistinvarainen arviointi. Suositukset kalojen haju- ja makuvirheiden tutkimiseksi. 189—206.
WESTMAN, K., PURSIAINEN, M., NYLUND, V. ja JÄRVENPÄÄ, T.: Raputaloudelliset tarkkailu- ja velvoitetutkimukset. Tavoitteet, menetelmä ja toteutus. 207—265. Helsinki 1985.

SISÄLTÖ

MUTENIA, A.: Kalastus ja kalansaaliin alueellinen jakautuminen Inarijärvellä vuonna 1979	1—19
MUTENIA, A.: Kalastus Inarijärvellä vuonna 1980 ja kalastuksen ja kalansaaliin kehittyminen	20—36
MUTENIA, A.: Kalastus Inarijärvellä vuonna 1981 ja virkistyskalastuksen taloudellisesta merkityksestä	37—50
MUTENIA, A.: Kalastus Inarijärvellä vuonna 1982	51—58
MUTENIA, A. ja OKSMAN, H.: Lokan ja Porttipahdan tekojärvien kalavarojen hyödyntäminen	59—72